

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2024 Drangedal kommune

Visjon:
Sammen om fysisk aktivitet for alle!

Forord

Drangedal har et mangfold av anlegg i kommunen og gir innbyggerne mange forskjellig tilbud innen idrett og fysisk aktivitet.

En kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er et politisk vedtatt dokument, og er ment å være en langsiktig plan og et styringsredskap for å nå kommunens mål på feltet.

Sektor for teknikk, landbruk og kultur, ved Kulturkontoret i Drangedal kommune, har vært ansvarlig for planarbeidet, i samarbeid med Ad hoc utvalget for kultur, som har fungert som en arbeidsgruppe for planen, og revidering av planen er også gjort i samråd med Drangedal Idrettsråd. I arbeidet med planen har alle interesse-grupper innenfor feltet blitt invitert til og oppfordret til å komme med innspill til planen, og en har vært i dialog med disse gruppene underveis i planarbeidet.

Forrige planperiode var for 1999-2011, og planen har ikke blitt fornyet i mellomtiden. Vi er nå glad for å legge fram en kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2024.

Vi takker for alle gode innspill!

Innholdsfortegnelse

1 Sammen drag	4
2 Bakgrunn og definisjoner	4
2.1 Bakgrunn.....	4
2.2 Planprosessen.....	5
2.3 Definisjoner.....	5
3 Rammebetingelser	6
3.1 Nasjonale føringer	6
3.1.1 Idrett.....	6
3.1.2 Friluftsliv.....	6
3.1.3 Rikspolitiske retningslinjer (RPR)	7
3.1.4 Tilgjengelighet for alle, universell utforming	7
3.1.5 Estetikk og miljøsinn	7
3.1.6 Samordning med kommuneplanarbeidet.....	8
3.2 Regionale føringer	8
3.3 Kommunale føringer og strategier	9
3.3.1 Kommuneplan for Drangedal 2007-2020	9
3.3.2 Folkehelseplan for Drangedal	10
3.4 Øvrige føringer	11
3.4.1 Folkehelse.....	11
3.4.2 Plan – og bygningsloven.....	12
3.5 Tilskuddsordninger.....	13
3.5.1 Spillemidler	13
3.5.2 Andre økonomiske virkemidler	13
4 Forrige plan	14
4.1 Forrige periodes mål	14
4.2 Oppnådde resultater i planperioden 1999-2011	15
4.3 Tiltak som ikke har blitt iverksatt.....	17
4.4 Vurdering av forrige planperiode.....	18
5 Beskrivelse av nåværende situasjon for kommunen	18
5.1 Lag og foreninger	18
5.2 Aktiviteter	19
5.3 Anlegg og friluftsliv- og friområder.....	19
5.4 Utviklingstrekk i Drangedal.....	20
6 Kommunens idretts- og friluftslivspolitik	22
6.1 Visjon: Sammen om fysisk aktivitet for alle!.....	22
6.2 Mål og strategier.....	22
6.2.1 Hovedmålsetning:.....	22
6.2.2 Mål for idrett:.....	23
6.2.3 Mål for fysisk aktivitet.....	24
7 Analyse av behov for aktivitet og anlegg	25
7.1 Svømmehall.....	26
7.2 Kunstgressbane.....	26
7.3 Motorsportbane.....	26
7.4 Bruken av eksisterende anlegg.....	27
8 Overordna prioriteringer på området idrett og fysisk aktivitet	27
9 Handlingsplan 2012 - 2015	29

10 Upprioritert liste over langsiktige behov for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Drangedal kommune 2012-2024*	30
11 Kilder	34

1 Sammendrag

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet 2011 presenterer målsettinger og strategier, samt opprioritert handlingsprogram fram til 2024. Planen sider også noe om bakgrunn for planprosessen og definisjoner, rammebetingelser med ulike føringer, den forrige planen og situasjonen per i dag. Drangedal idrettsråd har 2063 medlemmer¹, fordelt på 10 lag og foreninger. I tillegg finnes det flere andre lag og foreninger som driver med ulike former for fysisk aktivitet.

Visjon: Sammen om fysisk aktivitet for alle!

Mål 1: God folkehelse

Mål 2: Samarbeid med ulike aktører

Mål 3: Inkluderende aktiviteter

Mål 4: Anlegg for alle

En anleggstype som mangler i Drangedal og som mange savner og etterspør i stor grad er svømmehall. Det har også i slutten av forrige planperiode vært etterspørsel etter og kartlagt et behov for, i følge dokumentasjon fra Drangedal Idrettslag, kunstgressbane i Drangedal sentrum. Det er også eksisterende anlegg som har behov for rehabilitering, og dette må vektlegges i neste planperiode.

Hensikten med planen er å legge til rette for et fortsatt godt samarbeid med lag og foreninger i kommunen, som gjør et viktig arbeid innen idrett og fysisk aktivitet. Videre ønsker vi med denne planen å legge til rette for, og fremme et godt samarbeid på tvers av sektorer i kommunen, for å få til et best mulig tilbud innen idrett og fysisk aktivitet i Drangedal, for alle grupper i samfunnet. Den nye Folkehelseloven av 2011 har bestemmelser om dette.

2 Bakgrunn og definisjoner

2.1 Bakgrunn

Denne planen er en revidering av eksisterende "Kommunedelplan for anlegg og områder for idrett, friluftsliv i Drangedal kommune 1999-2011" som ble vedtatt i Drangedal kommunestyre 16.12.1999. Denne planen har hvert år blitt rullert slik at nye anlegg har blitt tatt inn i prioriteringsliste som grunnlag for spillemiddelbehandling.

¹ Tallene er henta fra Drangedal Idrettsråds årsmelding 2010.

Imidlertid har ikke planen blitt *revidert* hvert 4. år slik kravet er, men blitt videreført i opprinnelig form på grunnlag av vedtak i kommunestyret. Det er derfor svært viktig at planen nå blir revidert i forhold til dagens situasjon innen idrett og fysisk aktivitet.

Planen bygger på plankrav gitt av Kultur- og kirkedepartementet senest oppdatert i 2007. Det er et krav fra Kulturdepartementet at det skal foreligge en kommunal delplan som grunnlag for vurdering av spillemiddelsøknader for tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

En kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er et politisk dokument, og er ment å være et styringsredskap for å nå kommunens mål på feltet. Den skal ta opp relevante problemstillinger innenfor idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Planen skal initieres og vedtas av kommunestyret. Det er ingen strenge krav til utforming av planen. Kommunen står derfor fritt til å velge form og organisering. Anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som det søkes om spillemidler til, må være innarbeidet i den kommunale planen. Hensikten med planen er å ha en politisk vedtatt og oppdatert langsiktig plan for utvikling av idrettsanlegg i kommunen.

2.2 Planprosessen

Kulturkontoret, organisert under Sektor for Teknikk, Landbruk og Kultur, har vært ansvarlige for dette planarbeidet. En konsulent ble ansatt i et engasjement for å koordinere, lede og utarbeide planen. Ad-hoc utvalg for kultur har vært prosjektgruppe. En annen sentral medspiller i planprosessen har vært Drangedal Idrettsråd. Så mye som mulig har arbeidsformen tatt sikte på å gå på tvers av sektorer i kommunen. Blant annen har innspill fra, og meningsutveksling med folkehelsekoordinatoren i kommunen vært av stort utbytte for planarbeidet.

Medvirkning i planprosesser er et grunnleggende demokratisk prinsipp. Alle innbyggere i Drangedal kommune, interessegrupper, idrettslag og friluftslivorganisasjoner har gjennom kunngjøringer i lokalaviser, på kommunens hjemmesider og ved andre direkte henvendelser blitt oppfordra til å sende inn innspill. Alle skoler og barnehager i kommunen har blitt forespurt om hva de savner av anlegg og aktiviteter, hvorpå flere innspill kom inn. Innspillene er implementert i planen.

Et forslag til plan ble lagt fram for utredningsutvalget, og ble deretter sendt ut på høring til alle aktuelle instanser. Kommunen behandlet så alle innspill og tilpasser planutkastet. Planen behandles deretter i første kommunestyremøte i 2012, for endelig vedtak, hvorpå planen blir kunngjort.

2.3 Definisjoner

St.meld.nr.14 (1999-2000) «Idrettslivet i endring», St.meld.nr.39 (2000-2001) «Friluftsliv- ein veg til høgare livskvalitet» og St.meld.nr.21 (2004-2005) «Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand» har disse definisjonene:

Idrett

Med idrett menes aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet

Med fysisk aktivitet menes egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

Nærmiljøanlegg

Nærmiljøanlegg er definert som enkle anlegg eller områder for uorganisert fysisk aktivitet beliggende i eller i direkte tilknytning til boområder. Områdene eller anleggene skal være fritt, allment tilgjengelige.

Ordinære anlegg

Ordinære anlegg er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene.

Friluftsliv

Miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser. Friluftsliv er et fellesgode som må sikres som kilde til god livskvalitet, økt trivsel, bedre folkehelse og bærekraftig utvikling. Kulturdepartementet har valgt å la friluftsliv inngå i begrepet fysisk aktivitet.

Friluftsområder og friområder

Begrepet «Friluftsliv- og friområder» blir ofte brukt som fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelige for allmennhetens frie ferdsel.

3 Rammebetingelser

3.1 Nasjonale føringer

3.1.1 Idrett

St.meld.nr.14 (1999-2000) «Idrettslivet i endring», slår fast at visjonen for statlig idrettspolitik er idrett og fysisk aktivitet for alle. Det innebærer at flest mulig skal gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet.

Barn og ungdom er de viktigste målgruppene i den statlige idrettspolitikken. Det skal spesielt satses på å legge forholdene til rette for et allsidig tilbud om idrett og fysisk aktivitet for barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år).

I enda sterkere grad enn i tidligere idrettsmeldinger vektlegges idrett drevet av lokale frivillige medlemsbaserte foreninger og økt tilrettelegging for fysisk aktivitet i egenorganiserte former.

3.1.2 Friluftsliv

St.meld.nr.39 «Friluftsliv – Ein veg til høgare livskvalitet» vektlegger at allemannsretten skal holdes i hevd, at barn og unge skal kunne utvikle kunnskap i friluftsliv, at miljøvern blir tatt hensyn til og at det er tilgang til friluftsområder i nærområdet.

3.1.3 Rikspolitiske retningslinjer (RPR)

I sammenheng med den kommunale planen for idrett og fysisk aktivitet vil rikspolitiske retningslinjer for barn og unge og rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging være aktuelle. Plan- og bygningsloven § 9-1 har bestemmelser om at kommunestyret skal utpeke en tjenestemann som talsperson for barns interesser i utarbeidelse og behandling av planer i det faste utvalg for plansaker. Dette vervet kalles til daglig barnerepresentanten. Barnerepresentanten skal delta i planprosessen med den kommunale planen for idrett og fysisk aktivitet. Rundskriv T-2/2008 fra Miljøverndepartementet, "Om barn og planlegging", gir nærmere informasjon om barn og unges interesser i kommunens planarbeid. Regjeringen fremhever i dette rundskrivet at *Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge skal håndheves strengere og mener at i de tilfeller det er interessekonflikter bør barns behov for aktivitetsfremmende arealer veie tyngre enn de hittil har gjort.*

3.1.4 Tilgjengelighet for alle, universell utforming

Full integrering og inkludering for alle er et overordnet mål for staten, jf. St.meld. nr.8 (1998-99) *Deltaking og likestilling*. Rundskriv T-5/98 *Tilgjengelighet for alle* utdyper hvordan kommunen gjennom planleggingen skal ivareta målsettingen om bedret tilgjengelighet for funksjonshemmede. Tilrettelegging av idrettsanlegg og lokale/regionale kulturbygg er en forutsetning for tilskudd fra spillemidlene. Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne² legger vekt på at alle samfunnsborgere skal ha like muligheter til personlig utvikling og livsutfoldelse. Universell utforming betyr at produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk, skal utformes på en slik måte at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

3.1.5 Estetikk og miljøhensyn

Idretts- og friluftsanlegg har ofte en framtrædende og sentral plass i lokalmiljøet og landskapet. Det må derfor stilles store krav til utformingen av anlegg og området. Ved forhåndsgodkjenning av planer for anlegg som bygges med offentlig støtte, skal de estetiske kvalitetene tillegges vekt.³ Tiltakshaver (byggherre) har ansvar for at idrettsanlegget får en god estetisk utforming. Utforming av sentrale "signalbygg" bør vies spesielt stor oppmerksomhet. Lokalisering av nærmiljøanlegg, valg av materialtype (støydempende m.m.) må vurderes nøye i hver enkelt sak.

Utbygging av idrettsanlegg kan komme i konflikt med kulturminnevernet. Det er derfor viktig at fylkeskommunen/fylkeskonservator blir varslet om planlagte tiltak så tidlig som mulig. Bevaring av biologisk mangfold er en overordnet målsetting i den nasjonale miljøpolitikken. I arbeidet med tilretteleggingstiltak for områder og anlegg for friluftsliv er det viktig å ta hensyn til dette. Naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig sikres i levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes og gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte muligheter.⁴ I spørsmål om bevaring av biologisk mangfold kan det søkes om veiledning hos fylkesmannens miljøvernavdeling.

²Arbeids- og sosialdepartementet og Miljøverndepartementet- 2004

³jf. V-0732 Bestemmelser- Om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

⁴St.meld. nr.25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets tilstand*

3.1.6 Samordning med kommuneplanarbeidet

Det er viktig at vedtatte visjoner, mål og strategier i kommuneplanarbeidet gjenspeiles i planen for idrett og fysisk aktivitet.

Lokalisering av idrettsanlegg må vurderes opp mot:

- Egnethet for de aktiviteter som skal utføres
- Beliggenhet i nærheten av brukerne, slik at en legger til rette for minst mulig miljøbelastende transport.
- Utnyttelse av bestående infrastruktur
- Mulighet for samlokalisering med andre idrettsanlegg og andre institusjoner som kulturbygg, skoler m.m.
- Tilpasning til landskap og terreng.
- Det å unngå store landskaps- og terrenginngrep.
- Hensynet til kulturminner.
- Hensynet til eksisterende bebyggelse og beboere/naboer
- Vurdering av bl.a. støy fra idrettsanlegget.
- Dimensjonen på anlegget, både mht. antall brukere og fysisk utforming må tillegges vekt ved lokaliseringen, slik at anlegget ikke "sprenger" omgivelsene.⁵

Nærmiljøanlegg har stor betydning som sosial møteplass. Slike anlegg bør derfor lokaliseres i tilknytning til skole, andre oppholdsområder for barn og unge eller boligområder. Videre bør anleggene utformes med tanke på barn og unges raskt skiftende interesser, behovet for fysisk aktivitet og skiftende trender. For å sikre områdenes kvalitet og utforming, og ivareta miljømessige hensyn, bør barn og unge tas med i planleggingen.

Det er viktig at kommunale bevilgninger som er forutsatt i planen, vedtas under behandlingen av kommunens økonomiplan og i årsbudsjettet. Det er også nødvendig å gå gjennom andre vedtatte plandokumenter for kommunen som, reguleringsplaner, tematiske planer, fagplaner, sektorplaner osv., for å sikre at målene i den kommunale planen for idrett og fysisk aktivitet samsvarer med øvrige mål og planvedtak i kommunen.

For å fremme fysisk aktivitet og folkehelse er tilrettelegging av og tilgjengelighet til idrettsanlegg, aktivitetsarenaer og aktivitetstilbud for ulike grupper en vesentlig del av kommunens helsefremmende arbeid.

I forhold til landets innbyggertall er anleggsdekningen i Norge generelt sett god. I planene må det derfor fokuseres på å vurdere det virkelige behovet for videre utbygging, i forhold til den aktivitet som drives og som vil bli etterspurt i årene som kommer. Det bør også diskuteres hvilke andre virkemidler enn anlegg som vil kunne stimulere til aktivitet.

3.2 Regionale føringer

I 2011 kom Telemark fylkeskommune ut med en ny strategiplan for idrett- og friluftsliv 2011-2014. Visjonen er «Sammen om tilrettelegging for økt hverdagsaktivitet». Fylkeskommunen ønsker å se tilrettelegging av anlegg og områder for idrett og friluftsliv i større sammenheng med andre utviklingsområder som næringsutvikling, reiseliv, kultur, skole, tettstedutvikling, infrastruktur og folkehelse.

⁵ Kommunal planlegging for idrett- og fysisk aktivitet V-0798B (2007)

Prioritert målgruppe er barn og unge. Med utgangspunkt i fire perspektiver på idrett og friluftsliv: egenverdi, folkehelse, nyskaping og det gode bosted, har fylkeskommunen satt opp seks hovedmål:

Mål 1: Et aktivt interkommunalt samarbeid.

Mål 2: Attraktive tilbud for friluftsliv og aktivitet i nærmiljøet.

Mål 3: Framtidsretta regionale idrettsanlegg.

Mål 4: Felles bruk og samlokalisering av anlegg.

Mål 5: Forutsigbare rammevilkår for frivillige organisasjoner.

Mål 6: Bedre talentutvikling.

Ved den årlige prioriteringen av spillemiddelsøknadene, vil fylkeskommunen vektlegge følgende for å nå målsetningene i strategiplanen (uprioritert rekkefølge)⁶:

- Interkommunale idrettsanlegg.
- Idrettsanlegg med regional status som bidrar til utvikling og nyskaping.
- Fysisk tilrettelegging i nærmiljøet, spesielt ved skolene.
- Turveier, turstier og turløyper.
- Anlegg som spesielt retter seg mot uorganisert aktivitet for ungdom.
- Anlegg med høy kommunal prioritet.
- Søknader med lav søknadssum (under 100.000 kr) over ordningen «ordinære anlegg».

3.3 Kommunale føringer og strategier

Vedtatte visjoner, mål og strategier i gjeldende Kommuneplan for Drangedal 2007-2020 skal gjenspeile seg i kommunedelplan for idrett- og fysisk aktivitet.

Fra 2007 er det årlig avsatt kr. 250.000,- i kulturbudsjettet for Drangedal kommune øremerket kommunal andel til søknader om spillemidler. Denne summen er øremerket lag/foreninger, slik at der kommunen står som søker berøres ikke denne.

3.3.1 Kommuneplan for Drangedal 2007-2020

En viktig målsetting og verdi i kommuneplanen er liv i hele bygda. Drangedal kommune ønsker å legge til rette for spredt boligbygging utenom grendesentra, skape inkluderende møteplasser og bedre det sosiale tilbudet i grendene.

Friluftsliv

En forutsetning for friluftsliv er tilgang til små og store naturområder. Drangedal kommune er en geografisk stor kommune med god tilgang til utmarks- og friluftsområder.

Kommuneplanen framhever at tilgang til gode naturopplevelser skal være et fortrinn for Drangedal. Det skal være stor grad av tilgjengelighet til jakt, fiske og friluftsliv⁷. I denne

⁶ Strategiplan for idrett-og friluftsliv (2011-2014), Telemark fylkeskommune.

⁷ Kommuneplan for Drangedal 2007-2020, s.11, som punkt under Satsingsområde "Det gode bosted".

sammenhengen kan det nevnes at endringer i Friluftsloven (2011) er med på å tilgjengeliggjøre friluftsområder i enda større grad enn før⁸.

I arbeidet med å tilrettelegge for friluftsliv, blir det i kommuneplanen også tenkt på tvers av sektorer, f.eks når det gjelder kommunens delmål om å *Arbeide aktivt for å bevare kulturlandskapet og hindre gjengroing*. Mange stier som blir merka i skog og mark går gjennom gammelt kulturlandskap der det før lå setre og husmannsplasser. Ved oppmerking av stier blir også stifaret rydda for busk og kratt. Historielaget, Bygdetunlaget, turlag og turgrupper kan også være en naturlig samarbeidspartner når det gjelder slike "kulturlandskapsstier".

Turisme og næringsutvikling

Turisme og næringsliv har et utviklingspotensial i Drangedal. Etter hvert som antall hytter øker, vil det også bli et større marked for opplevelsesbaserte tilbud. Da vil også sentrums kvaliteter etterspørres.

Ønskede framtidsmål og strategier i kommuneplanen med relevans for denne planen:

- Det er stor grad av tilgjengelighet til jakt, fiske og friluftsliv for dem som vil.
- Det er gode fritidstilbud for alle grupper i befolkningen.
- Gjøre ferdig merking av grunner og skjær i Toke, gjennom avtale med båtforeningen.
- Ta vare på viktige naturkvaliteter, blant annet heilandskapet og kulturlandskapet langs Tokevassdraget.
- Tilgang til gode naturopplevelser skal være en konkurransefordel for Drangedal
- Være bevisst på områder det bør tas vare på. Det må settes av areal til uberørt natur.
- God og lett tilgjengelig informasjon om kulturtilbud, stier, kulturminner osv.
- Videreutvikle kulturstien i Prestestranda
- Etablere et motorsportsenter.
- Sikre gode tilpassede idrettsarenaer rundt om i bygda.
- Stimulere til samarbeid og arbeidsfordeling mht type arenaer og aktiviteter.
- Bedre rammebetingelser for korps, teater, musikk, idrett og andre kulturformidlere.
- Skape møteplasser og bedre det sosiale og kulturelle tilbudet lokalt, som også skal inkludere gjestebeboere i lokalmiljøet.

3.3.2 Folkehelseplan for Drangedal

Folkehelsekoordinator og Folkehelserådet i Drangedal kommune jobber med en folkehelseplan som skal være ferdig i 2012. Denne er knytta opp til den nye Folkehelseloven som kom i 2011. Etablering av en Frisklivssentral er et tiltak i denne planen. Det er viktig å inkludere grupper i befolkningen som eldre, flerkulturelle, mennesker med rusrelaterte og psykiske lidelser, mennesker med nedsatt funksjonsevne og mennesker med livstilssykdommer. En annen utsatt gruppe i Drangedal er unge i alderen 18-24 år, der antall arbeidsledige er høyt over landsgjennomsnittet⁹. Et forslag i folkehelseplan for Drangedal er å etablere en ordning med turkontakter og treningskontakter. Disse kontaktene kan være pådrivere for å få mennesker i utsatte grupper i gang med fysisk aktivitet, enten i uorganisert ikke-konkurranseprega form, som

⁸Kommuneplan for Drangedal 2007-2020

⁹ Tallene er henta fra Kommunebarometet

f.eks turgåing, eller i mer organiserte former der treningskontakter er med på trening i idrettslag, helsesportlag etc. I et folkehelseperspektiv vil fysisk aktivitet som *sosiale møteplasser* som fremmer fellesskap og trivsel være like viktig som den rene, fysiske aktiviteten. *Helsefremmende* så vel som *forebyggende* tiltak vil være et viktig satsingsområde innen folkehelsearbeid.

3.4 Øvrige føringer

3.4.1 Folkehelse

Folkehelsearbeid kan defineres som *et samfunns eller en aktørs totale arbeid for å fremme gode levekår og god helse, samt arbeid for å redusere faktorer som er/kan være uheldig for folks helse. Folkehelsearbeid er allsidig, tverrfaglig og sektorovergripende*¹⁰.

I 2011 kom en ny Lov om folkehelsearbeid, *Folkehelseloven*¹¹. Denne loven skal medvirke til en samfunnsutvikling som styrker folkehelsen og utjevner sosiale forskjeller i helse og levekår. Den påpeker at grunnlaget for god helse først og fremst legges utenfor helsetjenesten, og at dette utfordrer alle samfunnssektorer samtidig som det utfordrer helsesektorens evne til å samarbeide. Folkehelseloven plasserer ansvaret for folkehelsearbeidet inn på de tverrfaglige og tverrsektorielle arenaer. *"Helse i alt vi gjør"* skal være et hensyn på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Med den nye folkehelseloven legges ansvaret for folkehelsearbeidet altså til kommunen som sådan – ikke til helsetjenesten alene.

Det er med andre ord et samfunnsansvar å bidra til god helse i befolkningen. Ny plan- og bygningslov slår fast at folkehelse skal integreres i kommunal planlegging, og tilrettelegging for fysisk aktivitet er et sentralt tema.

Helsedirektoratet anbefaler etablering av *frisklivssentraler* i alle landets kommuner, alternativt gjennom interkommunale samarbeid. Tilbudet er en del av kommunehelsetjenesten og skal tilby individuell veiledning og motivasjonssamtale og gruppetilbud for fysisk aktivitet, kosthold og røykeslutt. Noen steder er det også tilbud for å forebygge psykiske lidelser. Frisklivssentralene kan og bør samarbeide med treningsentre, idrettslag og Turistforeningens Turresept.¹²

Norsk idrett med visjonen *idrett for alle* har også en jobb å gjøre for å få hele befolkningen mer fysisk aktiv-ikke bare spesielle grupper slik tendensen er i dag. Samfunnet må bidra til at flere blir aktive, og tilrettelegge for flere *lavterskelaktiviteter* slik som friluftsliv og egenorganisert styrke- og utholdenhetstrening. For å lykkes med å få flere i aktivitet, anbefaler rapporten "Fysisk aktivitet; omfang tilrettelegging og sosial ulikhet"¹³ at spillemidlene i større grad bør gå til å støtte aktiviteter og arenaer med bredere nedslagsfelt hvor man når flere – slik som svømmehaller, turstier og lysløyper. Målet bør være både å øke den samlede aktivitet ved at moderat aktive blir mer aktive og at inaktive kommer i aktivitet.

Folkehelseloven av 2011 legger opp til at "kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt herunder lokal samfunnsutvikling, planlegging,

¹⁰ Definisjonen er henta fra Folkehelseprogram for Telemark 2010-2012

¹¹ Prop. 90 L (2010-2011) Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven).

¹² http://www.helsedirektoratet.no/fysiskaktivitet/fagnytt/frisklivssentraler_som_forebygger__660914

¹³ Rapporten fra 2011 er utarbeidet på oppdrag fra Nasjonalt råd for fysisk aktivitet, et regjeringssopnevnt uavhengig råd.

forvaltning og tjenesteyting. Dette er også i tråd med prinsippet om å integrere helse i alle sektorer.”¹⁴

I Folkehelseloven lanseres 5 grunnleggende prinsipper for folkehelsearbeidet:

- 1) Utjevning (av sosiale ulikheter)
- 2) ”Helse i alt vi gjør” (health in all policies)
- 3) Bærekraftig utvikling
- 4) Førre-var-prinsippet (forebygging)
- 5) Medvirkning

Folkehelseutfordringene skal inngå som grunnlag for kommunal planstrategi. Kommunen fastsetter mål og strategier for folkehelsearbeidet, og disse skal inngå i kommunens plansystem etter plan- og bygningsloven. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte de helseutfordringer kommunen står overfor.

Det er svært godt dokumentert at fysisk aktivitet fremmer helsen. Fysisk aktivitet gir overskudd, bedre søvnkvalitet, bedre selvtillit. Det er viktig å øke den samlede aktivitet ved at moderat aktive blir mer aktive og inaktive kommer i aktivitet. Motivasjonsfaktoren for fysisk aktivitet kan være fysisk og mentalt overskudd, forebygge helseplager, avstressing og avkobling, og å ha det gøy.

Rapporten (2011) ”Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosiale ulikheter”¹⁵ er basert på datagrunnlag i perioden 1985-2009. Denne viser følgende om befolkningen og dens aktivitetsprofil:

1. Fysisk form i befolkningen går ned og gjennomsnittsvekten opp.
2. Psykiske plager og lidelser er blant våre største folkehelseutfordringer.
3. Befolkningene opplever ikke svært sterke barrierer for fysisk aktivitet. Problemene ligger snarere i motivasjonssiden.
4. Fysisk aktivitet finner i økende grad sted utenfor idrettens tradisjonelle anlegg og organisasjoner.
5. Kjønn- og aldersforskjeller i anleggsbruk: Gutter/menn benytter anlegg hyppigere enn jenter/kvinner og eldre, som hyppigere bruker turstier/turløyper, helsestudio/treningssenter, svømmehall/-basseng.
6. De store aktivitetene er *friluftaktiviteter* (fotturer og skiturer) og *egenorganisert aktivitet* (styrketrening, sykling og jogging).
7. Eldre som er fysisk aktive er mer selvhjulpne, har lavere risiko for å falle, har bedre kognitiv funksjon og bedre livskvalitet enn fysisk inaktive eldre.

3.4.2 Plan – og bygningsloven

Arealbehov for idrettsformål, friluftformål og nærmiljøanlegg som dokumenteres gjennom arbeidet med kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet, må innarbeides i kommuneplanens

¹⁴ Lov om Folkehelsearbeid (Folkehelseloven) (2010-2011), s.13.

¹⁵ Utgitt av Nasjonalt råd for fysisk aktivitet.

arealdel. En kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er nemlig en tematisk plan uten juridisk bindende virkning når det gjelder disponering av arealer. De arealvurderinger som er gjort i planen må derfor tas inn i kommuneplanens arealdel for å få rettsvirkning. Dette må skje i følge plan- og bygningsloven.

3.5 Tilskuddsordninger

3.5.1 Spillemidler

Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er hjemlet i lov om pengespill m.m. (pengespilloven) av 28. august 1992 nr. 103 §10.

Staten har som mål at flest mulig kan drive idrett og fysisk aktivitet, gjennom å bidra til bygging og rehabilitering av infrastruktur. Det offentlige har imidlertid ikke ansvar for å etablere anlegg for alle typer særvidretter og ferdighetsnivå i alle lokale sammenhenger.

De viktigste målgruppene for bruk av spillemidler til idrettsformål er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). Bruk av spillemidler skal bidra til en infrastruktur som skal gi befolkningen mulighet til å drive både egenorganisert aktivitet og aktivitet i regi av frivillig medlemsbasert idrett. Det er fra statlig hold ønske om økt fokus på utbygging av nærmiljøanlegg, spesielt i tilknytning til skolens uterom, i tillegg til at rehabilitering av anlegg prioriteres.

Statlige midler til anlegg kanaliseres gjennom fylkeskommunene og kommunene, mens spillemidler til aktivitet i første rekke kanaliseres gjennom NIF, idrettskretsene og de lokale idrettsråd.

3.5.2 Andre økonomiske virkemidler

Midler til friluftsliv

Sikring av friluftslivets arealbehov anses som en offentlig oppgave. På nettsiden til Friluftslivets fellesorganisasjon (www.frifo.no) er ulike tilskuddsområder til friluftsliv omtalt.

Miljøtiltak i landbruket

Landbruks- og matdepartementets stønadsordning til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL-midler) omfatter også stier, turveier, informasjonstavler o.a.

Fylkeskommunale midler

Flere fylkeskommuner har ordninger hvor fylkeskommunen kan medvirke med investeringstilskudd til store regionale- og/eller fylkesanlegg for idrett. Slik støtte eller medfinansiering vil framgå av de fylkeskommunale planene for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. I Strategiplan for Idrett og friluftsliv 2011-2014, Telemark fylkeskommune framgår disse økonomiske virkemidlene:

Øremerkede midler:

- Spillemidler
- Midler fra Miljøverndepartementet til friluftslivtiltak
- Midler i Telemark fylkeskommunes driftsbudsjett

Søkbare midler

- Regionale utviklingsmidler
- Midler i fylkeskommunens driftsbudsjett til prosjekt og tiltak
- Midler i Telemark interkommunale næringsfond og Telemark utviklingsfond

Andre tilskuddsordninger

-For å stimulere til tilrettelegging av lokale lavterskeltilbud er det avsatt midler til forebyggende helsearbeid gjennom økt fysisk aktivitet, såkalte *Frisklivsmidler*. Tilskuddsordningen ønsker å fange opp grupper som i dag er for lite fysisk aktive og som faller utenfor de ordinære aktivitets- og idrettstilbudene.. Tilskuddsordningen kanaliseres gjennom regionale partnerskap for folkehelse der slike er etablert, og i øvrige fylker gjennom Fylkesmannen.

-Over statsbudsjettet til Kommunal- og regionaldepartementet gis det tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. En del idretts- og danseaktiviteter er finansiert gjennom denne tilskuddsordningen.

4 Forrige plan

Forrige planperiode var for 1999-2011. Den har ikke blitt fornyet eller revidert i mellomtiden. Planen har fungert retningsgivende, og i all hovedsak som et verktøy for å styre tilgangen og prioriteringen av søknader om spillemidler. Nedenfor følger et sammendrag av forrige plan mål og strategier, samt hva som har vært gjennomført i henhold til handlingsprogrammet som har blitt fornyet hvert år.

4.1 Forrige periodes mål

I forrige kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Drangedal kommune 1999-2011 blei følgende målsettinger trukket opp:

Hovedmålsetting:

Idrett og friluftsliv inngår som vesentlige faktorer i det generelle oppvekst og kulturtilbud i Drangedal.

Hovedmålsettingen er formulert i kommuneplanen av 1991:

“Gi kommunens innbyggere et godt og variert kulturtilbud for derigjennom å gjøre Drangedal til et attraktivt sted å bo. Utvikle tilrettelagte kultur- og fritidstilbud for funksjonshemmede”.

“Stimulere frivillige lag, organisasjoner og tiltak slik at disse kan danne en solid basis for kommunens kulturliv”.

Mål for idrett:

«IDRETT FOR ALLE!» skal være Drangedal kommunes målsetning for idrett. Vi må derfor arbeide for at idrettsanleggene i kommunen er tilgjengelige og tilrettelagt for alle, uansett alder, fysiske og psykiske forutsetninger. Både breddeidrett og mer elitepreget idrett skal være representert i kommunen. Allsidighet må være et nøkkelbegrep for idrettsarbeidet i Drangedal.

Barneidretten skal være allsidig og tilpasset barns forutsetninger. Dette skal skje i samarbeid med lag, foreninger, skole og barnehage.

Kommunen vil motivere og stimulere alle innbyggere ut fra den enkeltes forutsetninger til å delta og drive fysisk aktivitet. Det søkes samarbeid med lag og foreninger for å gi og utvikle tilbud til funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede.

Toppidrett og konkurranseidrett tilrettelegges i samarbeid med idrettslag, slik at det kan føre til stabil rekruttering og nivåheving.

Mål for friluftsliv:

Friluftslivknyttet til *skogbruk, jakt, fiske og annen utmarksbruk* er en viktig del av Drangedals kultur, som skal videreutvikles som et tilbud for alle innbyggerne. Det skal gjøres kjent og tilgjengelig som en del av kommunens velferdstilbud. Dette skal utarbeides i nært samarbeid med næringsorganisasjonene i jord og skog.

Det tradisjonelle friluftsliv skal også skje ved tilrettelegging for *bade- og båtliv*.

Det skal det tilrettelegges for friluftsliv i *nærområder* til barnehager/skoler og boligfelt (tettstedene).

Kommunen skal *sikre attraktive områder* for friluftsliv når dette etter en vurdering er til beste for fellesskapet (allmenheten) i et langsiktig perspektiv.

Kommunen skal *samarbeide* med lag og organisasjoner i utformingen av friluftslivspolitikken.

Det skal forsøkes utarbeidet *turkart* for områder i Drangedal. Dette må skje i samarbeid med nabokommuner der det er naturlig. Der det ligger tilrette for det skal kulturelle og historiske merker og plasser framkomme som endel av turrutene.

4.2 Oppnådde resultater i planperioden 1999-2011

Målsettingene i forrige planperiode har vært retningsgivende, ikke alle ønsker som har framkommet i planen har blitt imøtekommet, men en del tiltak har blitt gjennomført, ikke minst takket være engasjement fra lag og foreninger. Kommunen er avhengig at et godt samspill med det frivillige organisasjonslivet for å oppnå målene i planen og for å gi et godt totaltilbud for kommunenes innbyggere.

Det er særlig to store løft som har blitt gjort for idrett og fysisk aktivitet i Drangedal forrige planperiode; Gautefall Biathlon-anlegg og Fjerdingsmyrdalenskyteanlegg. Gautefall Biathlon er i tillegg per 2011 det eneste interkommunale Biathlon-anlegget i Telemark, der Drangedal samarbeider med Nissedal kommune.

Når det gjelder universelt utforma nærmiljøanlegg er En sti for alle ved Motjenn i Drangedal sentrum et steg i riktig retning. Det finnes også universelt utforma fiskeplasser, bl.a. ved Henneseidvannet. Høsten 2011 ble første spataket satt for en universelt utforma turvei langs vannfronten i Toke, i regi av prosjekt Toke brygge.

Det er også i de seinere år blitt gjort mye arbeid av idrettslag, turgrupper og andre frivillige når det gjelder merking av turstier. Hittil og i løpet av forrige planperiode var det kun et fåtall av disse turstiene som det har blitt søkt om spillemidler til, og som dermed er registrert i idrettsanlegg.no. I den kommende planperiode er det imidlertid søkt om spillemidler til flere turstier, og det er også kommet flere innspill med planer for dette.

Oversikten som benyttes i forbindelse med prioritering av spillemiddelsøknader blir hvert år rullert. Her vises en liste over alle gjennomførte anlegg i forrige planperiode 1991-2011. Alle disse var ikke nødvendigvis med i forrige kommunedelplan (som ikke ble revidert), men har kommet med under handlingsprogrammet, som rulleres hvert år.

Eier	Anleggsnavn	Anleggstype
Bostrak IL	Bostrak Grendehus	Gymsal
Drangedal IL	Klubbhus	Klubbhus med garderober
Drangedal jeger og fiskeforening	Henseidvannet fiskeplass	Friluftsliv, universelt utformet
Drangedal jeger og fiskeforening	Fjerdingsdalen skytebane for løpende elg	Skytebane
Drangedal kommune	Kroken Volleyballhall	Idrettsanlegg
Fjellgårdene grendelag	Lia fiskebrygge, universell utforming	Ulike småanlegg
Fjellgårdene grendelag	Lia aktivitetsområde	Sandvolleyballbane
Jerpedalsvegen Velforening	Jerpedalsvegen skileikanlegg	BMX-anlegg
Drangedal kommune	Donken tennisbane, Tørdal	2 tennisbaner
Drangedal kommune	Åkre skole ballbinge	Ballbinge
Drangedal kommune	Bråtheiaballøkke	Balløkke
Drangedal O-lag	Neslandvatn Nord O-kart	O-kart
Drangedal skytterlag	Fjerdingsmyrdalen klubbhus m.15 m bane	Skytterhus
Drangedal skytterlag	Fjerdingsmyrdalen 100 m. bane	Skytebane
Drangedal skytterlag	Fjerdingsmyrdalen 200 m. bane	Skytebane
Drangedaljeger- og fiskeforening	Fjerdingsmyrdalen leirduebane	Lerduebane
Gautefall turlag	Alpinanlegget- Havrefjelløypa sør for Reinsvann	Turløype
Gautefall turlag	Heigetilløypa. Holmevatnet (Nissedal)- Gautefall- (Drangedal)	Turløype
Kjosen IL- Åsheim	Arrangementsbygg/lager	Lagerbygg
Kroken IL	Fotballbane	Grusbane
Kroken IL	Sandvann Lagerbygg	Lagerbygg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon Løype 1	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 2	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 3	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 4	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 5	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 6	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 7	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 8	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon løype 9	Langrennsanlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon stadion	Skiskytteranlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon, arrangementsbygg	Idrettshus
Drangedal kommune	Gautefall biathlon, garasje, lagerbygg.	Lagerbygg

Drangedal kommune	Gautefall biathlon, stadion	Skiskytteranlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon, standplass, skyteanlegg	Skiskytteranlegg
Drangedal kommune	Gautefall biathlon, lysanlegg	Skiskytteranlegg
Drangedal bygdetun (Motjenns Venner)	En sti for alle	Tursti, universell utforming (ikke søkt spillemidler)
Tørn IL	Klubbhus, Tørdal idrettsanlegg	Klubbhus
Drangedal kommune	Toke turvei, langs vannfronten, universelt utforma	Turvei, ferdigstilt 2012
Tørdal skytterlag	Tørdal skytebane 300 m	Skytebane 300 m (rehabilitering)
Tørdal skytterlag	Tørdal skytebane 100m	Skytebane 100 m (rehabilitering)
Drangedal O-lag	Straume østre	Orienteringskart (rehabilitering)
Drangedal O-lag	Naas O-kart	Orienteringskart (rehabilitering)
Drangedal O-lag	Prestestranda	Orienteringskart (rehabilitering)
Drangedal kommune	Prestestranda sandvolleyballbane	Sandvolleyballbane
Drangedal IL	Drangedal sentralidrettsanlegg skiskytteranlegg	Skiskytteranlegg
Drangedal kommune	Bostrak skole ballbinge	Ballbinge
Drangedal kommune	Kroken skole, ballbinge	Balløkke
Drangedal kommune	Drangedal ungdomsskole skateanlegg	Skateboardanlegg

4.3 Tiltak som ikke har blitt iverksatt

Tørdal Motorsportbane blei tidligere vedtatt i kommunestyret, men støybestemmelser gjorde at disse planene i første omgang har blitt stoppet av Fylkesmannen.

Klatrevegg og volleyballhall i tilknytning til Drangedal 10-årige skole har ikke blitt bygd i forrige periode.

Noe det også var en del fokus på i forrige planperioden var merking og opprydding av turstier. Det gjenstår også en del arbeid som kan gjøres på dette området. GPS-registreringer er også ønskelig å gjennomføre i den forbindelse, noe som kan gi et godt grunnlag for utarbeiding av et sammenhengende turkart for hele kommunen.

Svømmehall ble ikke bygd i forrige periode. Dette sto på uprioritert liste over utbygging og tilrettelegging av anlegg og områder for idrett og friluftsliv i forrige plan. Svømmehall har imidlertid vært et etterspurt behov i mange år, bl.a. fra Revmatikerforeningen, FFO og kommunehelsetjenesten.

4.4 Vurdering av forrige planperiode

Hovedmålsettingen om å gi kommunens innbyggere et godt og variert tilbud innen idrett og friluftsliv synes i stor grad å være oppnådd i forrige planperiode, men det er utviklingsmuligheter på enkelte felter. Idrettsarbeidet i Drangedal er allsidig og er lagt opp slik at det forsøkes å favne om alle grupper. Med det nye Biathlon-anlegget og Fjerdingsmyrdalenskyteanlegg er det skapt ny giv for idretter som kan benytte seg av disse anlegga, aktiviteten blomstrer. Når det gjelder hoppbakker er flere av disse nedlagt i forrige periode, noe som tyder på at det ikke har vært det nødvendige grunnlag for å holde dem i drift.

Per i dag har vi en forholdsmessig brukbar dekning av anleggsbehov spredt over hele kommunen.

5 Beskrivelse av nåværende situasjon for kommunen

Drangedal kommune har et mangfold av lag og foreninger som driver med idrett og fysisk aktivitet.

5.1 Lag og foreninger

Det er i 2012 registrert totalt 9 idrettslag, med Drangedal Idrettsråd som overordnet organ¹⁶. Per Idrettsregistreringen 31.12.2011 var det 2140 personer som var aktive i idrettslag tilknyttet Drangedal idrettsråd.

Aktive lag innen idrett og fysisk aktivitet i Drangedal, som er representert i Drangedal Idrettsråd:

Bostrak idrettslag	206 medlemmer
Drangedal idrettslag	646 "
Drangedal Orienteringslag	94 "
Kjosens idrettslag	242 "
Kroken idrettslag	429 "
Idrettslaget Tørn	297 "
Henseid idrettslag	172 "
Drangedal Helsesportlag	16 "
Kroken JFF, leir.grp	38 "

Medlemmer i idrettslag per 31.12.2011, etter alder

Alder	0-5 år	6-12 år	13-19 år	20- år
Drangedal	132	400	320	1211

¹⁶ Tallene i dette avsnittet er hentet fra Drangedal Idrettsråd sin KlubbenOnlineside. Dette er tall som Drangedal Idrettsråd har rapportert inn til Telemark idrettskrets.

Foruten disse idrettslagene tilknyttet Drangedal Idrettsråd finnes det andre lag og foreninger i Drangedal som driver med idrett og fysisk aktivitet:

- Kroken JFF, leirduegruppe
- Drangedal Helsesportlag
- Drangedal Jeger- og fiskeforening
- Kroken Jeger- og fiskeforening
- Tørdal Jeger- og fiskeforening
- Drangedal Skytterlag
- Tørdal Skytterlag
- Gautefall Turlag, med undergruppe Barnas Turlag
- Prestestranda Helselag
- Øvre Tørdal Helselag
- Motjenns Venner (undergruppe av Drangedal bygdetunlag)
- Straume IL
- Kroken Turgjeng
- Kulturhistorisk turgruppe
- Æljen 4H
- Heldal Tur og Løypelag

5.2 Aktiviteter

Idrettslag, og andre lag og foreninger etc. som er nevnt ovenfor tilbyr et bredt spekter av fysiske aktiviteter. I tillegg er det flere av grendelagene i kommunen som har egne turgrupper eller arrangerer turer og aktiviteter i nærmiljøet. Velforeninger er også flinke til å tilrettelegge for fysisk aktivitet i nærmiljøet. Det er et privat treningssenter i Drangedal sentrum, der ansatte i Drangedal kommune har mulighet til å trene til redusert pris. Gjennom flyktingetjenesten er det også en ordning der flyktinger bosatt i Drangedal får tilbud om å trene på det private treningssenteret med prisrabatt, det er flere som benytter seg av dette.

Drangedal kommune har i sommersesongen gratis utleie av kanoer til bruk på Toke. Dette er et tilbud til både turister og fastboende.

Hoseid gård i Kjosen har tilbud om rideopplæring for både barn og voksne. De tilbyr også aktiviteter som klatring, kajakk og padling. I sammenheng med bondegårdsturisme er det også flere andre gårder i Drangedal som tilbyr fysiske aktiviteter.

I tillegg kommer den egenorganiserte aktiviteten der befolkningen i mer uorganisert form utøver fysisk aktivitet, som f.eks gå- og løpeturer, tur i skog og mark, bading, båtliv, rideturer, lek og mosjon generelt, jakt og fritidsfiske.

5.3 Anlegg og friluftsliv- og friområder

I Drangedal kommune er de fleste anleggene eid av lag, foreninger eller private, og disse har dermed også ansvaret for driften og administreringen av disse anleggene. Av unntak er bl.a det store interkommunale anlegget Gautefall biathlon, som Drangedal kommune eier sammen med Nissedal kommune. Kommunen eier også anlegg i forbindelse med skolene, som administreres av berørt sektor med tilhørende politisk utvalg som ansvarlig.

Drangedal har to kommunesentra, Prestestranda og Neslandsvatn. Av disse to sentra har Prestestranda hovedvekten av anlegg knyttet til idrett. I Drangedal er det forøvrig flere større

grender fordelt på følgende grendekretser: Tørdal, Bostrak, Kjosen, Kroken og Henseid (med Voje og Straume). I alle disse grendekretsene finnes egne nærmiljøanlegg med balløkker, ballbinger etc., i tillegg til idrettsanlegg av typen fotballbane. Imidlertid er fotballbanen på Bostrak lite brukt, og det har i de seinere år også vært noe mindre bruk av fotballbanen på Åsheim i Kjosen.

Drangedal kommune har mange friluft- og friområder som innbyggerne kan ta i bruk:

- Det er flere offentlige badeplasser, blant annet Tusenårsstedet i Prestestranda, Sandvann i Kroken, Rekvikstranda på Bostrak, Kåsmyra badeplass i Kjosen m.fl.
- Det er mange merka turstier i hele kommunen, og mulighet for Ti på Topp-turer i Tørdal (IL Tørn) Bostrak-området (Bostrak IL) og i Krokenområdet (Kroken IL). Bl.a. Kroken Turgjeng og Østre Bjårvann grendelag organiserer turer i skog og mark. Det finnes også lysløyper i Prestestranda, Kroken, Henseid, Kjosen, Bostrak, og Tørdal.
- På Gautefall, men også flere andre steder i kommunen finnes det forøvrig mange skiløyper som blir kjørt opp hver vinter.
- Øvre del av Kragerøvassdraget ligger i Drangedal kommune. Det starter med Bjårvann, går videre til Oseidvannet og Toke, som er den største innsjøen av disse. I Drangedal er det også et stort antall mindre vann og tjern. Dette er viktig for det lokale friluftslivet og rekreasjon til vanns og langs land. Skomakerøya i Toke er et offentlig friområde i Toke, med egen badeplass.
- De fleste områder for jakt og fiske er i privat eie. Foreninger har imidlertid fått leie fiskevann mot å stelle og ha oppsyn med dem.

På www.idrettsanlegg.no finnes det en liste over alle anlegg i Drangedal kommune* (*dvs. anlegg som har søkt spillemidler, og dermed fått et anleggnr. i dette registret), med henvisning til kart.

5.4 Utviklingstrekk i Drangedal

Vi ser en generell tendens på landsbasis til at folk kjører lenger og samler seg om idrettsanlegg sentralt i kommunesentrene, og mye av den organiserte idretten foregår da der, mens det har blitt mer av den uorganiserte aktiviteten i nærmiljøanlegg i bygdesentrene i den enkelte kommune. Vi ser også tendenser til dette i Drangedal ved resultatvurdering av forrige kommunedelplan-periode. Et eksempel er at fotballbanen på Bostrak er lite brukt, fotballbanen i Kjosen er heller ikke lenger så mye i bruk. Et annet eksempel er at 6 av 9 hoppbakker er nedlagt i forrige planperiode.

Idrettslagene i Drangedal samarbeider i stadig større grad om fotball, ski og skiskyting¹⁷.

Det har i flere år vært satsing på hytteutbygging flere steder i Drangedal, med Gautefallområdet (i både Drangedal og Nissedal kommune) som det stedet med størst ansamling av hytter. Men det er også bygd ut hyttefelt – i mindre skala – flere andre steder i kommunen. Hytteutbygging langs Toke er en satsing flere private grunneiere har planer om, og flere er også godt i gang med dette.

Det finnes en egen nasjonal hyttestatistikk¹⁸, som viser at det ved utgangen av 2011 finnes 1128 hytter i Drangedal, 740 av disse har eiere bosatt i andre kommuner. En del hytteiere benytter

¹⁷ Kilde: Drangedal Idrettsråds Årsmelding 2010.

¹⁸ www.agderforskning.no/hyttestatistikk/

seg allerede nå av anlegg for idrett og fysisk aktivitet i kommunen, og det er en tendens til at også noen engasjerer seg med frivillig arbeid tilknyttet disse anleggene. Henseidgrenda har positiv erfaring med dette. Å satse på hytteeiere som en ressurs i lokalsamfunnet kan være en måte å holde oppe aktiviteten i en del anlegg i grendene i Drangedal, samtidig som det gir et godt aktivitetstilbud til stadig flere hytteeiere. Også turister som besøker kommunen mer sporadisk vil kunne etterspørre tilbud innen fysisk aktivitet.

Drangedal har de siste årene siden 2009 opplevd en liten befolkningsøkning. Målet i kommuneplanen er å øke til 4200 innbyggere innen 2020.

Aldersfordeling (2008):

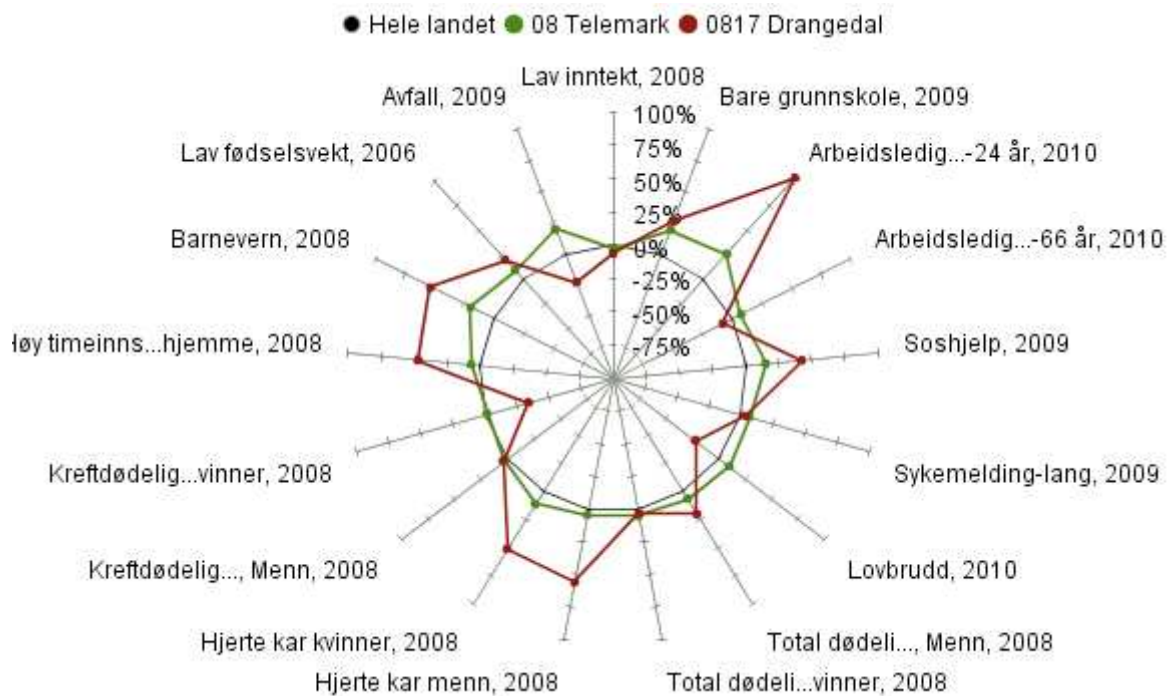
	Alder	0-5	6-15	16-66	67-79	80-89	90+	Totalt
Drangedal	Antall	244	537	2629	393	253	55	4111
Drangedal	Prosentandel	5.9	13.1	63.9	9.6	6.2	1.3	100.00
Norge	Prosentandel	7.4	13.3	66.3	8.4	4.0	0.7	100.00

Per 31.12.2011 hadde Drangedal 4136 innbyggere.

Kommunebarometeret

Kommunebarometeret er en faktasamling om kommunenes innsats og resultater som Kommunal Rapport utarbeider hvert år. Tall for Drangedal viser at kommunen ligger høyt over gjennomsnittet når det gjelder antall arbeidsledige i alderen 18-24 år. Også når det gjelder hjerte-kar- sykdommer ligger Drangedal et stykke over gjennomsnittet for landet, der tallene for kvinner er nesten på høyde med menns. Tall for barnevern ligger også over gjennomsnittet, mens tall for lovbrudd ligger 25% under landsgjennomsnittet.

Kommunebarometer for Drangedal og Telemark, med sist oppdaterte tall per 2011:

Fra 2012 er det opprettet en nettside med Folkehelseprofiler for hver enkelt kommune i hele landet¹⁹. Noen utvalgte data fra Folkehelseprofilen for Drangedal 2012 (basert på tall) som er relevant for framtidige strategier på området idrett og fysisk aktivitet:

- Kommunen har høyere andel eldre over 80 år enn landsgjennomsnittet.
- Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er høyere enn i landet for øvrig.
- Andelen uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet for øvrig.

6 Kommunens idretts- og friluftslivspolitik

6.1 Visjon: Sammen om fysisk aktivitet for alle!

6.2 Mål og strategier

Den forrige planen for idrett og fysisk aktivitet har fungert retningsgivende, og i all hovedsak som et verktøy for å styre tilgangen og prioriteringen av søknader om spillemidler. Målet er at den nye kommunedelplanen skal være et mer helhetlig verktøy for styringen av kommunens prioriteringer på området idrett og fysisk aktivitet. Det er også behov for å se idrett og fysisk aktivitet i en større sammenheng med kommunale utviklingsoppgaver innen: næring, reiseliv, kultur/kulturvern, miljø, skole og barnehage, tettstedsutvikling, infrastruktur og folkehelse. Nedenfor er mål med strategier:

6.2.1 Hovedmålsetning:

”Idrett og fysisk aktivitet for alle” er statens overordnede målsetning. Det at flest mulig av innbyggerne skal gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet er også et mål for Drangedal

¹⁹ Folkehelseprofilene utarbeidet årlig og finnes lenke til på Folkehelseinstituttets hjemmesider.

kommune. Det er derfor viktig at vi arbeider for at anlegg for idrettsaktivitet i kommunen er tilgjengelige og tilrettelagt for alle, uansett alder eller fysiske og psykiske forutsetninger. Vi ønsker et mangfoldig tilbud innen idrett i kommunen, både breddeidrett (og mer elitepreget idrett).

Vi ønsker videre, i tråd med nasjonale føringer og de helsemessige utfordringer samfunnet står overfor, å prioritere tilrettelegging av nærmiljøanlegg som innbyr til uorganisert, fysisk egenaktivitet.

Mål 1: God folkehelse

Mål 2: Samarbeid med ulike aktører

Mål 3: Inkluderende aktiviteter

Mål 4: Anlegg for alle

Disse 4 målene ønsker vi å oppnå gjennom ulike tiltak innen idrett og fysisk aktivitet.

6.2.2 Mål for idrett:

”Idrett for alle” er fremdeles den overordnede målsettingen for statlig idrettspolitikk, og bør også være hovedmålsetting for idrettspolitikken i Drangedal kommune. Egen- og nytteverdien av idrett og særlig idrettens helseperspektiv er en viktig faktor.

Strategier:

- Sikre gode tilpassede idrettsarenaer rundt om i kommunen, uansett alder, fysisk og psykiske forutsetninger.
- Stimulere til at både breddeidrett og mer elitepreget idrett skal være representert i kommunen. Gautefall biathlon og Fjerdingsmyrdalenskyteanlegg har vært viktig for skiskyting og rekruttering til skyttersporten. Kunstgressbane kan i neste planperiode være et viktig stimuli for rekruttering til fotball, også på et høyt nivå.
- Barneidretten skal være allsidig og tilpasset barns forutsetninger. Dette skal skje i samarbeid med lag, foreninger, skole og barnehage.
- Ungdom: Særlig i alderen 15-19 år der frafallet i idretten er stor kan det i et helseperspektiv være gunstig med ekstra satsing innen breddeidrett, og satsing på tilrettelegging for mer uorganiserte idrettsaktiviteter.
- Vedlikehold og rehabilitering av allerede eksisterende anlegg.
- Telemark Idrettskrets brukes aktivt som en viktig medspiller og samarbeidspartner for idrettslagene i kommunen, og også som en støttespiller i kommunal saksbehandling og planlegging.
- Opprette møteplasser/dialogmøter med lag og foreninger årlig. Her vil nettverksbygging mellom kommunen, lag og foreninger og næringslivet, samt orientering/informasjon om f.eks spillemiddelsøknad være viktige punkt.
- Legge til rette for et tettere samarbeid gjennom dialog mellom kommunen og Drangedal Idrettsråd, bl.a. om kortsiktige og langsiktige anleggsplaner for hvert enkelt idrettslag, og utarbeiding av samfunnsregnskap²⁰.
- Støtte opp om og samarbeide med lokale frivillige medlemsbaserte foreninger og lag på området idrett, for å gi og utvikle tilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne; fysisk og psykisk.

²⁰ Et samfunnsregnskap skal dokumentere verdien av idretten for lokalsamfunnet.

- Videreutvikle Gautefall Biathlon og fokusere på den kulturelle dimensjonen ved prosjektet.
- Se videre på mulighetene for å etablere et motorsportsenter som tilfredsstillende kravene til støygrenser, og se på lokalisering av dette.
- Vi så i resultatvurderinga av forrige planperiode at det er vanskelig for mindre idrettslag å holde oppe det omfanget av organisert aktivitet som kreves for å bruke, drifte og vedlikeholde ordinære idrettsanlegg. Kommunen ønsker derfor å tilrettelegge for mer samarbeid idrettslagene i mellom på områder der det er vanskelig å holde oppe den ønskede aktiviteten alene.
- Etablere en ordning med treningskontakter tilknytt idrettslag, som kan tilrettelegge for at mennesker med særskilte behov kan delta i organisert idrett.

6.2.3 Mål for fysisk aktivitet

Drangedal kommune skal arbeide for økt tilrettelegging for fysisk aktivitet i egenorganiserte former. Lavterskel-aktiviteter og det sosiale aspektet ved å utøve aktivitet sammen er også viktig i et folkehelseperspektiv, og kommunen ønsker å stimulere til dette. Universell utforming er viktig. Friluftsliv knyttet til skogbruk, jakt, fiske og annen utmarksbruk er en viktig del av Drangedals kultur, som skal videreutvikles som et tilbud til alle innbyggerne. Det skal gjøres kjent og tilgjengelig som en del av kommunens velferdstilbud. Dette skal utarbeides i nært samarbeid med næringsorganisasjonene innen jord og skog.

Strategier:

- Videreutvikle og støtte opp om gode nærmiljøanlegg i tilknytning til bygdesentra og skoler.
- Legge til rette for god tilgang til og tilgjengelighet for friluftslivsområder på ulike mestrings- og ferdighetsnivå.
- Etablere en ordning med treningskontakter og turvenner²¹ Ordningen kan også brukes til å inkludere flyktninger i lokalsamfunnet.
- Stimulere til økt fysisk aktivitet, også blant dem som før har drevet lite fysisk aktivitet.
- Etterstrebe lavterskeltilbud for brede grupper av befolkningen, som favner alle- barn til eldre.
- Samarbeid mellom aktuelle instanser når det gjelder utsatte grupper, som bl.a. unge arbeidsledige og mennesker med livsstilsykdommer, for å inkludere også disse i fysiske aktiviteter.
- Kommunen skal være en pådriver og motivere til økt fysisk aktivitet.
- I samarbeid med alle sektorer i kommunen, treningscenter, idrettslag, og andre aktuelle frivillige organisasjoner ta initiativ til en ordning med "Turvenner", der privatpersoner på tvers av nasjonaliteter, alder, etc. møtes mer uformelt for å gå tur og andre lavterskelaktiviteter, som også har en sosial og inkluderende form ("Bli kjent- møter" med fysisk aktivitet).
- Kommunen skal sikre attraktive områder for friluftsliv når dette etter en vurdering er til beste for fellesskapet (allmennheten) i et langsiktig perspektiv.
- Ha fokus på at allemannsretten skal holdes i hevd og at det er tilgang til friluftsområder i nærområdet. Arbeidet med å tilrettelegge for friluftsliv i *nærområder* til barnehager, skoler, og andre offentlige institusjoner og boligfelt skal fortsette.

²¹ Treningskontakter kan bl.a. lønnes av NAV og sosialtjenesten på linje med støttekontakter. Dette er et konkret tilbud til mennesker med rus- og psykiske problemer og andre helseproblemer, og en del av individuell plan som lages i samarbeid mellom brukeren og helsetjenesten.

- Ha fokus på universell utforming av anlegg, hverdagsarenaer og aktivitetstilbud, også vinterstid.
- Kommunen skal samarbeide med lag og organisasjoner i utformingen av friluftslivspolitikken.
- Se videre på muligheten for et Friluftsråd i Drangedal, enten for kommunen alene, eller et interkommunalt Friluftsråd i samarbeid med nabokommuner.
- Det tradisjonelle friluftsliv skal også skje ved tilrettelegging for bade- og båtliv.
- Det skal utarbeides et sammenhengende turkart for Drangedal kommune, der turløyper, -veier og -stier, sykkelløyper, skiløyper skal være avmerka. Dette må skje i samarbeid med nabokommuner der dette er naturlig. Der det ligger til rette for det skal kulturelle og historiske minnesmerker framkomme som en del av turrutene.
- Oppfordre til opprusting av stier, løyper etc. og gjøre dette i samarbeid med grunneiere og frivillige lag og organisasjoner.
- Kommunen skal som en del av turismesatsingen ta initiativ til et samarbeid med lokale reiseliv- og turismeaktører og jord- og skogeierorganisasjonene i Drangedal om tilrettelegging for fysisk aktivitet og friluftsliv og utarbeiding av turkart for kommunen
- Legge til rette for universelt utformede turstier etc. i nærrområder til offentlige institusjoner som barnehager, skoler, sjukeheim, eldreboliger, og boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Forbindelse mellom stiene, og knytte opp til allerede eksisterende stier av denne typen; "En sti for alle" i Motjennområdet.
- Videreutvikle og oppdatere kulturstien i Prestestranda, f.eks med Geocaching.
- Fortsette arbeidet med turveien langs Toke i Prestestranda-området (i regi av prosjekt Toke Brygge.), og knytte denne opp mot nye turveier i et sammenhengende turveinett.
- Kommunen skal planlegge og arbeide *på tvers av sektorer* for å få til et best mulig tilbud innen fysisk aktivitet og friluftsliv, jf. *Folkehelseloven* av 2011.
- Være tilgjengelig med et frisklivstilbud.
- Få økt kunnskap om befolkningens aktivitetsvaner, ønsker og barrierer for aktivitet, og formidle dette til relevante målgrupper.

7 Analyse av behov for aktivitet og anlegg

En vurdering av anleggsbehovet i Drangedal viser at Drangedal når det gjelder mange former for fysisk aktivitet har en god anleggsdekning, og at det er et mangfold av aktiviteter å benytte seg av. I dette kapitlet omtales imidlertid 3 typer anleggsbehov vi ikke har dekket i Drangedal.

Rapporten «Fysisk aktivitet for alle» peker på at fysisk inaktivitet kanskje er vår største folkehelseutfordring i dag. Utfordringen ligger ofte snarere i å *motivere* til fysisk aktivitet, siden de fleste lokalsamfunn i Norge i dag har god anleggsdekning, og den fysiske tilgjengeligheten er der. Hverdagsaktiviteten er også viktig, og kan motivere til å være mer aktiv også som en «hobby» på fritida. Å legge til rette for lavterskel-aktiviteter og egenorganisert trening vil bli vektlagt i årene framover.

Konkrete utfordringer for Drangedal på dette området er å legge til rette for og motivere til å gå til fots og sykle der avstandene ikke er større enn at dette er mulig. Bedre forhold for syklistene og fotgjengere har stor betydning for folkehelsen. Det betyr økt fysisk aktivitet til og fra jobb, skole og fritidsaktiviteter og i dagliglivet generelt. Men det betyr også tryggere skoleveier, mindre biltrafikk og et renere miljø. Alle kan nyte godt av dette, og vi når flere mål med felles innsats. Det er derfor en viktig tverrsektoriell oppgave å se på om forholdene for syklistene og fotgjengere i Drangedal kan bli bedre, og motivere til økt hverdagsaktivitet. Det er viktig å inkludere bomiljø, arbeidsliv, nærmiljø og lokalsamfunn for å få et best mulig resultat også på området fysisk aktivitet.

Selv om anleggsekningen i Drangedal er forholdsvis god, er det imidlertid noen typer idrettsanlegg som Drangedal mangler, og som det er et etterspurt behov for, bl.a.:

- Svømmehall
- Kunstgressbane
- Motorsportbane

7.1 Svømmehall

Svømmehall er viktig både i et folkehelseperspektiv (forebygging, rehabilitering), et anbefalt og gunstig tilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne og revmatiske plager, og som et helsefremmende og trivselsskapende lavterskel- aktivitetstilbud som alle grupper i befolkningen kan benytte seg av. Tilgang til svømmehall er viktig også med tanke på obligatorisk svømmeopplæring i grunnskolen, og med tanke på sikkerhet i en kommune med store innsjøer med høy båt- og badeaktivitet i sommerhalvåret.

Med ny teknologi og nye energiformer som f.eks flisfyring blir også driftskostnadene for en svømmehall betydelig redusert i forhold til ved bruk av tradisjonelle energiformer. Med f.eks et flisfyringsanlegg, som det er vedtatt skal bygges i Drangedal i 2012, kan vanntemperaturen også høynes til et nivå som er tilpasset revmatikere og andre som trenger det, uten at dette medfører større kostnader. Det er ønskelig å utrede videre hvordan en svømmehall kan driftes kostnadseffektivt med bruk av nye energiformer.

7.2 Kunstgressbane

Kunstgressbane kan være med på å dekke et behov for både breddeidrett og idrett på et høyere nivå. Barn og unge er et viktig satsingsområde generelt innenfor rammene for denne kommunedelplanen, og også for initiativtaker til kunstgressbane; Drangedal idrettslag.

7.3 Motorsportbane

Motorsport er en spenningsidrett som bl.a. kan fange opp ungdomsgrupperinger som faller litt utenfor når det gjelder andre idrettstilbud i Drangedal. Det kan også være viktig med et eget anlegg for dette, der kjøring foregår i mer organiserte, ordnete former.

7.4 Bruken av eksisterende anlegg

Utover dette behovet for nye idrettsanlegg er det viktig å se på bruken av eksisterende anlegg. Flere hoppbakker er nedlagt og ikke alle fotballbaner i kommunen er like flittig brukt. For framtidig drift og opprettholdelse av eksisterende anlegg med en god standard og godt vedlikehold blir det i neste planperiode viktig å mobilisere, motivere og stimulere Drangedals befolkning til fortsatt frivillig innsats med dugnad- og organisasjonsarbeid i idrettslag og andre lag/organisasjoner på området fysisk aktivitet. Det er en generell samfunnstrend at flere vegrer seg for å ta på seg frivillige verv, men kommunen er avhengig av et godt samarbeid med frivillige lag/organisasjoner for å holde ved like og utvikle videre et godt tilbud til befolkningen i Drangedal på området idrett og fysisk aktivitet.

Ved rehabilitering av eksisterende anlegg må kravet om universell utforming følges. Det kan søkes om mer i spillemidler til ombygging av eksisterende anlegg for at det skal tilfredsstillere kravene om tilgjengelighet for alle.

8 Overordna prioriteringer på området idrett og fysisk aktivitet

I denne planen foreslås det at følgende anlegg bør prioriteres i planperioden:

2012-2015

- Universelt utforma turveier i Prestestranda-området, knyttes opp mot "Toke turvei" langs vannfronten i Prestestranda og "En sti for alle" ved Motjenn
- Badebrygge/baderampe, Tusenårsstedet badeplass, universelt utformet.
- Utendørs badebasseng, Tusenårsstedet badeplass, universelt utformet.
- Motorsportbane
- Kunstgressbane
- Nærmiljøanlegg tilknytta den nye Drangedal 10-årige skole
- Ha et Frisklivstilbud i Drangedal
- Utstyrssentral, i tilknytning til f.eks skole, idrettsanlegg, Frisklivstilbud, Frivillighetssentral

2016-2019

- Rehabilitering av Drangedal Idrettshall, i henhold til kravene om universell utforming.
- Svømmehall (mulighet for å se i sammenheng med rehabilitering av svømmehall)
- Nærmiljøanlegg i grendene
- Sammenhengende turkart for hele Drangedal kommune.. Samtidig fullføre registreringer av alle turstier, skiløyper, sykkelveier etc. i kommunen
- En sammenhengende universelt utformet kultursti i Prestestranda-området (utvikling av eksisterende turvei, med markering av kulturminner, eks. bruk av Geocaching-punkter.)

- Lage et universelt utformet turveinett på Neslandsvatn.

2020-2024

- Rehabilitering av anlegg der det er et dokumentert behov for dette
- Vedlikehold av etablerte turstier og oppretting/merking av nye.

9 Handlingsplan 2012 - 2015

for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet

Planen forutsetter bevilgninger til lag for foreninger på kr. 121.000,- for 2012,

Ordinære anlegg

Pr.	Navn	Tiltakshaver	Tot. (i 1000)	Fordeling				Kommunalt tilskudd fordelt pr. år			
				Sm	Kt	Ea/D/G	Ak	2012	2013	2014	2015
1.	Gautefall Biathlon. Løype 6	Drangedal kommune	2190	840		1350					
2.	Gautefall Biathlon. Løype 7	Drangedal kommune	2190	840		1350					
3.	Gautefall Biathlon. Løype 8	Drangedal kommune	2190	840		1350					
4.	Gautefall Biathlon. Løype 9	Drangedal kommune	2190	840		1350					
5.	Gautefall Biathlon. Arr.bygg	Drangedal kommune	2136	840		1296					
6.	Gautefall Biathlon. Lagerbygg	Drangedal kommune	680	226		454					
7.	Sparebanken Arena, kunstgressbane	Drangedal IL	6000	2000		4000					
8.	Kart over Gautefallheia	Gautefall turlag	377	113	25	214	25				
x	Fjerdingsmyrdalen skytebane for løpende elg	Drangedal JFF		700	390	1140		100			

Nærmiljøanlegg

Pr.	Navn	Tiltakshaver	Tot. (i 1000)	Fordeling				Kommunalt tilskudd fordelt pr. år			
				Sm	Kt	Ea/D/G		2012	2013	2014	2015
1.	Bostrak BMX og skateanlegg	Bostrak IL	400	200	100	100		21			

10 Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Drangedal kommune 2012-2024*

-Tall i 1000 kr.

*Her er også behov for anlegg og tiltak som søker/har søkt andre økonomiske midler enn spillemidler tatt med.

Ordinært anlegg	Navn	Eier/utbygger	Sted	Planlagt byggestart	Total kostnad	Forventet k.andel	Forventet spillemidler	Forventet årlig drift
Lysløype	Lysløype del 1	Drangedal IL	Idr.anl. Drangedal (32-1-415 g/b/f.nr)		400'	133'	133'	10'
Lysløype	Lysløype ,del 2	Drangedal IL	Idr.anl. Drangedal (31-1-415 g/b/f.nr)		400'	133'	133'	10'
Bygg	Garasje/ Lagerbygg	Drangedal IL	Idr.anl. Drangedal (32-1-415 g/b/f.nr)		500'	166'	166'	10'
Turløype	Fjelltun-Øyvatn turløype	Gautefall turlag						
Turløype	Rønndalen-	Gautefall						

	<i>Spangkjerra (Bø i Tørdal)</i>	<i>turlag</i>						
<i>Turkart</i>	<i>Stolsnuten (s)-Kyrkjebygdheia (n), Nisser (v), Grova (ø)</i>	<i>Gautefall turlag</i>						
<i>Kart</i>	<i>O-kart over Bjørkset</i>	<i>Drangedal O-lag</i>						
<i>Skiskytteranlegg</i>	<i>(mulig nærmiljøanlegg)</i>	<i>Kroken IL</i>	<i>I tilknytning til dagens lysløype</i>	<i>2012</i>	<i>40'</i>	<i>40'</i>	<i>50'</i>	
<i>Skytebane</i>	<i>100 m Riflebane m/elektroniske skiver</i>	<i>Kroken JFF</i>						
<i>Bygg</i>	<i>Volleyballhall</i>	<i>Drangedal 10-årige skole</i>						
<i>Bygg</i>	<i>Svømmehall</i>	<i>Drangedal kommune</i>						
<i>Turkart</i>	<i>Turkart for hele kommunen</i>	<i>Drangedal kommune</i>						
<i>Motorsportanlegg</i>	<i>Motorsportbane</i>							
<i>Friluftsliv</i>	<i>Turveier, universelt utforma</i>	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Sammenhengende turveinett, Prestestranda</i>					
<i>Idrettshall</i>	<i>Drangedal idrettshall</i>	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Rehabilitering</i>					
<i>Bade- og svømmeanlegg</i>	<i>Utendørs svømme-</i>	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Tusenårsstedet bade plass,</i>					

	<i>basseng</i>		<i>universelt utformet</i>					
Nærmiljøanlegg	Navn	Eier/utbygger	Sted	Planlagt byggestart	Total kostnad	Forventet kommunal andel	Forventet spillemidler	Forventet årlig drift
<i>Ballbinge</i>	<i>Drangedal 10-årige skole ballbinge</i>	<i>Drangedal 10-årige skole</i>	<i>Prestestranda</i>		<i>400'</i>	<i>100'</i>	<i>200'</i>	<i>10'</i>
<i>Villmarkscamp</i>		<i>Drangedal jeger- og fiskeforening</i>	<i>Henseidvannet</i>	<i>2012</i>	<i>40'</i>	<i>8'</i>		<i>2'</i>
<i>Fiskeplass/rekreasjonsområde</i>		<i>Drangedal jeger- og fiskeforening</i>	<i>Bråtetjenna</i>	<i>2012</i>	<i>30'</i>	<i>8'</i>		<i>1'</i>
<i>Skatebordanlegg</i>	<i>Neslandsvatn skatepark</i>	<i>Havna Vel</i>	<i>Neslandsvatn</i>					
<i>Aktivitetsanlegg</i>	<i>Utstyrssentral</i>	<i>Drangedal kommune</i>	<i>Drangedal sentrum</i>					
<i>Aktivitetsanlegg</i>	<i>Turstier, fiskeplass, aktivitetsområde</i>	<i>Toke bryggeprosjektet, Drangedal kommune</i>	<i>Toke vannfront, Prestestranda</i>					
<i>Bad- og svømmeanlegg</i>	<i>Badebrygge/baderampe</i>	<i>Toke brygge/Drangedal kommune</i>	<i>Universelt utformet, Tusenårsstedet badeplass</i>					

11 Kilder

- V-0798B Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet, Veileder, Kultur- og kirke departementet 2007
- V-0732 Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, Kulturdepartementet 2010
- St.meld.nr.14 (1999) Idrettslivet i endring. Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet.
- St.meld. nr.39 (2001-2002) Friluftsliv- ein veg til høgare livskvalitet.
- Stortingsproposisjon 90 L (2010-2011), Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseoven)
- Strategiplan for idrett og friluftsliv (2011-2014)- *Sammen om tilrettelegging for økt hverdagsaktivitet*. Telemark fylkeskommune, 2011.
- Kommuneplan for Drangedal 2007-2020
- St.meld. nr.16 (2010-2011) Nasjonal helse- og omsorgsplan
- St.meld.nr.16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge.
- Handlingsplan for fysisk aktivitet (2005-2009)
- Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging, miljøverndepartementet: <http://www.lovdata.no/for/sf/md/md-19930820-0817.html>
- Ungdom, idrett og friluftsliv – Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002, rapport, se veileder s.12
- Endringer i friluftsloven 8. april 2011: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-88-l-20102011.html?id=638311>
- Friluftslivets fellesorganisasjon, midler til friluftsliv: www.frifo.no
- Statens landbruksforvaltning, miljøtiltak i landbruket: www.slf.dep.no
- Ulike tilskuddsordninger: www.frivillig.no
- Rundskriv T-2/2008 fra Miljøverndepartementet- Om barn og planlegging.
- Rundskriv T-5/93 fra Miljøverndepartementet -Retningslinjer for en samordnet areal-og transportplanlegging.
- *Bygg for alle- Temaveiledning* (2004)- om universell utforming av byggverk og uteområder.
- *Idrettsanlegg og estetikk*, (2001), V-0896.
- Veileder for støyvurdering ved etablering av nærmiljøanlegg (2006), Helse- og omsorgsdepartementet.
- *Idrettens dilemmaer*, Rapport fra forskningsprogrammet ”Idrett, samfunn og frivillig organisering.” (2007), Andreas Hompland (red).
- *Lokal mobilisering for økt fysisk aktivitet* (2010), utgitt av Nordland fylkeskommune, enhet Folkehelse, med prosjektstøtte fra Helsedirektoratet, avd. fysisk aktivitet. Elektronisk versjon:
- Barnetråkkregistreringer, veileder: http://www.kartiskolen.no/sites/files/kartiskolen/veileder_barnetrakk_2010.pdf
- Stedsutvikling: www.stedstuvikling.no
- Helsesamtalen: http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00031/Veilederhefte_2008_31_449a.pdf
- Fritid for alle: www.fritidforalle.no
- Friluftsliv i skolen: www.friluftsliviskolen.no
- Petter Puls, Nasjonalforeningen for folkehelsen: http://www.nasjonalforeningen.no/no/Hjerte-_og_karsykdom/Petter_Puls/

- Aktivitetsbanken, og fysisk aktivitet i skolen: <http://www.udir.no/no/Fysisk-aktivitet-i-skolen/>
- Den naturlige skolesekken, <http://www.naturesekken.no/>
- Skolens utearealer- om behovet for arealnormer og virkemidler: http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00000/IS-1130_959a.pdf
- Nasjonal rådgivingstjeneste for skoleanlegg: <http://skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/?id=1029&subid=0>
- Nasjonal sykkelstrategi- attraktivt å sykle for alle: http://www.vegvesen.no/_attachment/98891/binary/155543
- Trafikkløsninger i skolens nærområde: http://svvgw.vegvesen.no/http://www.vegvesen.no/_attachment/61586/binary/14325
- Sports-og friluftsutstyr til alle, om utstyrssentraler i kommunene: http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00068/Sports-og_friluftsu_68919a.pdf
- Aktiv på dagtid: <http://www.aktiv>
- Skadeforebyggende forum: <http://www.skafor.org/no/hoved/forside/>
- "Leker for alle", aktivitetshefte utarbeida ved Beitostølen helsesportsenter: http://www.bhss.no/media/8440/leker_for_alle.pdf
- "Hvordan etablere utstyrssentral. Fysisk aktivitet og friluftsliv.", Helsedirektoratet, 2010.
- "Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosiale ulikheter" (2011), Nasjonalt råd for fysisk aktivitet.
- Kommunehelseprofiler: <http://nesstar.shdir.no/kommunebarometer/>
- Hyttestatistikk: www.agderforskning.no/hyttestatistikk/